

DE ECCLESIA ROMANA

PARS PRIMA

DE DIVINITATE ECCLESIAE ROMANAE

19. Argumenta huc usque a nobis in favorem religionis christianae allata, directe ac formaliter non ostendunt quatenus, ex variis societatibus christiano nomine decoratis, habeat veram Christi religionem. Unde ulterius demonstrandum est id soli Ecclesiae Romanae competere.

Quod praestabimus perpendendo : 1° notas ejusdem internas, seu doctrinae quam profitetur divinam excellentiam, et in suo conceptu, et in suis effectibus consideratam; 2° factum ipsum Christi Ecclesiam suam instituentis, et per novem decem secula conservantis; 3° institutionem primatus; 4° institutionem magisterii infallibilis; 5° notas quibus Christus suam Ecclesiam instructam esse voluit. Erunt ergo dissertationes quinque.

DISSERTATIO PRIMA

DE DIVINITATE ECCLESIAE ROMANAE PER DOCTRINAE EXCELLENTIAM, ET MIRABILES EFFECTUS COMPROBANDA

(Vide Knoll : *Theol. gen.*, §§ 123... 125. — Brugère : *de Relig.*, n. 45... 53. — P. Monsabré : *Conférences de Notre-Dame*, année 1890. — Lacordaire :

Conférences. Moulins : Démonstration de la divinité du Catholicisme, 2° partie, ch. 1.)

20. Excellentia doctrinae quam profitetur Ecclesia Romana aestimari potest, tum ex ejus conceptu, tum ex suis effectibus. Sub utroque respectu hanc esse verum Christianismum a Christo revelatum comprobatur. Ad hoc autem, primo necesse est summariam dare illius expositionem, et quoad dogmata speculativa, et quoad moralem, et quoad cultum; dein ostendere quomodo et intellectui, et voluntati, et cordi, imo et facultatibus sensibilibus apprime sit congrua. Quae demonstratio, per mirabiles catholicae doctrinae effectus, novum et invictum robur accipiet. Ad haec erunt quaestiones decem.

QUAESTIO I^a

Quae sint praecipua doctrinae catholicae dogmata speculativa?

21. Resp. Illa dogmata ad sex capita revocantur : 1° De Deo uno et trino. 2° De Deo Creatore. 3° De Verbi divini missione. 4° De missione Spiritus sancti. 5° De missione Ecclesiae. 6° De Novissimis.

I. De Deo uno et trino.

1° *De Deo uno* ita docet Conc. Vatic. sess. 3, cap. 1.
« Unum esse Deum verum ac vivum, Creatorem et
« Dominum coeli et terrae, omnipotentem, aeternum,
« immensum, incomprehensibilem, intellectu ac vo-
« luntate omnique perfectione infinitum; qui cum sit
« una, singularis, simplex omnino et incommutabilis
« substantia spiritualis, praedicandus est re et essentia

« a mundo distinctus, in se et ex se beatissimus, et
« super omnia quae praeter ipsum sunt et concipi
« possunt, ineffabiliter excelsus. »

2° *De Deo Trino* sequentia docet Catholicismus :

a) Unica Dei natura subsistit in tribus personis inter se perfecte distinctis, sed non separatis, quae sunt Pater, Filius et Spiritus sanctus.

b) Ex tribus personis, Pater producit Filium per veram generationem ; Pater et Filius tanquam unicum principium, via spirationis, producant Spiritum sanctum.

c) Hinc, unaquaeque persona essentialiter habens naturam divinam cum aliis duabus communem, relatione tamen propria constituitur, et ab aliis personis distinguitur : Pater paternitate, Filius filiatione, Spiritus sanctus spiratione passiva.

II. De Deo creatore.

1° *Circa creationem et Providentiam in communi*, haec habet Conc. Vatic. (*sess. cit.*) : « Hic
« solus verus Deus, bonitate sua et omnipotenti virtute, non ad augendam suam beatitudinem, nec
« ad acquirendam, sed ad manifestandam perfectionem suam per bona quae creaturis impertitur,
« liberrimo consilio, simul ab initio temporis, utramque de nihilo condidit naturam, spiritualem et corporalem, angelicam, videlicet, et mundanam, ac
« deinde humanam, quasi communem ex spiritu et corpore constitutam.

« Universa vero quae condidit Deus, providentia sua tuetur atque gubernat, attingens a fine usque ad finem fortiter, et disponens omnia suaviter.

« Omnia enim nuda et aperta sunt oculis ejus,
« ea etiam quae libera creaturarum actione futura sunt. »

2° *Circa Angelos*, docet religio catholica :

a) Eorum multitudinem societatem perfecte ordinatam efformare, quae in novem choris et tribus hierarchiis distribuitur.

b) Illos eximiis gratiae donis primum instructos debuisse, bono libertatis suae usu, visionem mereri beatificam.

c) Multos ex illis contra Deum rebellasse, ac in infernum detrusos fuisse ; necnon omni studio conari ut, quantum Deus permiserit, caeteris ejus creaturis, hominibus potissimum, noceant.

d) Angelos fideles beatificatos esse, et a Deo nonnullos eorum in totius universi gubernatione, ac speciatim ad hominum custodiam et protectionem adhiberi.

3° *Circa hominem* tenent Catholici sequentia :

a) Omnes omnino homines ex uno patre Adamo et una matre Eva originem ducunt.

b) Deus protoparentes ditavit gratia qua ad divinae naturae participationem elevati sunt, et simul privilegio immunitatis a morte, ab ignorantia, concupiscentia et dolore ; statuens simul ut virtutum exercitio, et ab omni cavendo culpa, aeternam consequerentur beatitudinem ; aut, si praevaricaretur primus homo, omnes ejus posterii a statu justitiae originalis deficerent, et a vita aeterna excluderentur.

c) Cum invidia diaboli Adam peccaverit, mandatum divinum postponendo, omnes carnali generatione ab eo descendentes nascuntur in peccato, et justitiae ori-

ginalis orbatu privilegiis, id est, obnoxii ignorantiae, concupiscentiae, dolori et morti.

d) Deus tamen misericors voluit hominem lapsum per Verbum incarnatum reparare, ita ut gratiam sanctificantem posset recuperare, salutemque aeternam adipisci.

III. De Verbi divini missione.

Haec sunt praecipua doctrinae catholicae puncta :

1° Filius seu Verbum, secunda Trinitatis persona, humanam assumpsit naturam, et Verbum sic incarnatum Jesus Christus est. In quo utraque natura necnon utraque operatio, divina et humana, distinctae remanent; sed unica est persona, nempe persona Verbi.

2° Hanc naturam humanam Verbum assumpsit per veram generationem ex B. Maria, operante Spiritu sancto. Mater autem Christi, et fuit immaculata in conceptione, et prorsus virgo, et ab omni prorsus peccati sorde immunis, et longe omnibus puris creaturis sanctior, omniumque Christianorum mater in ordine gratiae effecta est.

3° Christus, infinitis suis satisfactionibus, hominum peccata superabundanter expiavit, et semetipsum pro omnibus victimam in cruce, morte dolorosissima, obtulit, ut a Daemonis servitute nos redimeret. Est itaque Redemptor et Mediator noster, Sacerdos et Hostia, Rex, Legislator, Exemplar, et Caput totius universi.

4° Consummato in cruce sacrificio, Christus, secundum animam, descendit ad inferos, in quibus justis adventum ejus expectabant, ut eos de carcere liberaret; dein, secundum corpus, resurrexit, et ad coelum as-

cendit, regnaturus cum sanctis suis; inde veniet, in fine seculorum, judicare vivos et mortuos.

IV. De missione Spiritus sancti.

Haec credunt Catholici :

1° Sicut Pater misit Filium ad nos redimendos, ita Pater et Filius mittunt Spiritum sanctum ad nos justificandos. Justificatio enim, cum sit divinae charitatis opus, merito, per quamdam appropriationem, attribuitur Spiritui sancto, utpote a Patre et Filio, via amoris, procedenti.

2° Justificatio autem in hoc consistit, quod sufficienter dispositis confertur gratia habitualis, cum virtutibus infusis, et donis Spiritus sancti. Per hanc efficitur templa Trinitatis, filii Dei per adoptionem, ejus divinae naturae consortes, regnique coelorum haeredes.

3° Homo justificatus non recuperat privilegia justitiae originalis, ideoque ignorantiae, concupiscentiae, dolori et morti remanet obnoxius. At instruitur a Deo gratia actuali, seu, auxilio supernaturali eum praeveniente, et excitante ad opera salutifera. Quae gratia, absolute necessaria ad eliciendos actus supernaturales, nemini unquam denegatur, quinimo cunctis, etiam perditissimis, superabundanter conceditur. Quapropter Deus sincere vult omnes homines salvos fieri, et quicumque pereunt, sua culpa pereunt.

V. De missione Ecclesiae.

1° Christus religionem suam instituit sub forma sociali, volens suos discipulos coalescere in societatem perfectam, ab omni alia humana societate distinctam, et independentem, nec tali loco vel tempore coarcta-

tam, sed omnes regiones, et omnia tempora complectentem... Quae societas praeparata, adumbrata, ac praefigurata fuit per religionem patriarchalem ab initio mundi a Deo revelatam, et luculentius per legem Mosaicam.

2° In Ecclesia datur hierarchia divinitus constituta, constans ministris sacris ex omni conditione selectis, et ritu sacro ordinatis. Inter eos, eminet Romanus Pontifex, Christi vicarius, Ecclesiae visibile caput, qui omnibus tum fidelibus, tum pastoribus praeficitur.

3° Ad hujus societatis rectores pertinet, ex Christi institutione : 1° jus docendi auctoritative et infallibiliter in rebus fidei et morum ; 2° jus sacra faciendi, id est, per idoneos ministros sacrificium offerendi, sacramenta conferendi, necnon procurandi ut cultus exterior convenienter exerceatur ; 3° jus ligandi et solvendi per leges, judicia, poenas, dispensationes, indulgentias, etc.

4° Societas ecclesiastica est corpus quoddam morale et mysticum, quo aliquatenus corpus Christi reale in mundo continuatur. Ecclesia ergo Christo tanquam capiti subjacet, ejus spiritu animatur et vivit ; et singuli Christiani sunt alter alterius membra, inter quae datur mutua bonorum spiritualium communicatio, vi cujus, unusquisque suffragiis publicis Ecclesiae participat.

5° Demum haec societas insignita est quibusdam dotibus ipsi a Christo inditis, et quae hanc omnibus hominibus notam faciunt, nempe : Unitate, Catholicitate, Apostolicitate, et Sanctitate eximia. Est, insuper, ad usque mundi finem indefectibilis, et omnes inferorum assultus debellatura.

VI. De Novissimis.

1° Status animarum post mortem triplex distinguitur : primus earum quae, plene a peccatis purgatae, fruuntur cum Christo omnimoda beatitudine ; et haec beatitudo consistit in visione Dei intuitiva, seu facie ad faciem, et in amore beatifico ex hac visione necessario profuente. Secundus status est animarum quae exierunt de mundo peccato mortali inquinatae ; et illae, in inferno positae, puniuntur essentialiter poena *damni et sensus*. Harum poenarum prior est irremediabilis separatio a summo Bono ; et posterior est ea qua Deus creaturis, veluti justitiae suae instrumentis, utitur ad torquendos damnatos. Duplex praecedens status in aeternum est duraturus. Tertius autem datur temporaneus : harum, scilicet, animarum quae, quamvis justae, nondum tamen plene a peccati reatu solutae, detinentur in purgatorio variis poenis torquendae, donec justitiae divinae satisfacuerint. Levare tamen, et liberari queunt bonis fidelium operibus, et suffragiis Ecclesiae.

2° In seculorum fine, dabitur universae carnis resurrectio, in qua justis corpus suum reassument configuratum glorioso Christi corpori ; damnati vero corpus suum, immortale quidem, sed caeterorum dotibus orbatum, et aeternaliter cruciandum recuperabunt.

3° Peracta resurrectione, Christus statuet justos a dextris, malos a sinistris ; singulorum conscientias coram universis aperiet ; et sententiam dicet juxta cujusque merita ac demerita ; et sic consummabuntur omnia.

QUAESTIO II^a

In quo summatim reponatur religionis catholicae doctrina moralis?

22. Resp. Ethica catholica constat praeceptis et consiliis.

1. Praecepta evangelica

Determinant officia hominis erga Deum, erga proximum, erga seipsum.

1° *Officia erga Deum* sunt : Ipsum interne et externe revereri per religionis exercitium, Ipsi credere, in Ipsum sperare, ac praesertim Illum tota mente, tota anima, toto corde, totis viribus diligere super omnia, et propter Seipsum.

2° *Officia erga caeteros homines*, ex eodem charitatis praecepto derivantur, scilicet : jubemur diligere omnes omnino homines, etiam inimicos, et quidem eadem virtute, eodemque motivo quo Deus ipse diligitur, scilicet propter Deum. Ille autem amor sit internus, supernaturalis, et praesertim efficax, nos ad omnis generis obsequia praestanda, juxta ordinem debitum et gradum necessitatis, impellens.

Hujus amoris regula est amor quo nosmetipsos diligimus : *omnia quaecumque vultis ut faciant vobis homines, et vos facite illis.* (Matth. VII, 12.)

Hujus amoris exemplaria a Christo proposita sunt : 1° misericordia Patris coelestis : *Estote misericordes sicut et Pater vester coelestis misericors est* (Luc. VI, 36). — 2° dilectio Christi erga nos, qua passus et mortuus est pro nobis : *Hoc est praeceptum meum ut*

diligatis invicem sicut dilexi vos (Joan. XV, 12). *In hoc cognovimus charitatem Dei, quoniam ille animam suam pro nobis posuit; et nos debemus pro fratribus animas ponere* (I. Joan. III, 16). — 3° imo amor quo divinae personae inter se uniuntur : *Pater, sint unum, sicut et nos* (Joan. XVII, 12).

3° *Officia erga nosmetipsos* eandem habent radicem charitatis, et ideo : omnia debemus mala temporalia potius quam animae detrimentum tolerare; omnem peccandi occasionem proximam, seclusa necessitate, fugere; omnes inordinatas mentis cogitationes et cordis affectiones, omniaque prava desideria extirpare, et specialiter triplicem cohibere concupiscentiam, scilicet : superbiam, humilitate; avaritiam, divitiarum contemptu; sensualitatem, temperantia et mortificatione.

II. Consilia evangelica.

Nituntur huic exhortationi : *Estote perfecti, sicut et Pater vester coelestis perfectus est* (Matth. V, 48); et ad quatuor reduci queunt :

1° Abjectionem amplecti : *Recumbe in novissimo loco* (Luc. XIV, 10). In quo consilio includitur voluntaria obedientia.

2° Perfectam servare continentiam : *Sunt ennuchi qui seipsos castraverunt propter regnum caelorum* (Matth. XIX, 12).

3° Bonis temporalibus valedicere : *Si vis perfectus esse, vade, vende quae habes et da pauperibus* (Matth. XIX, 21).

4° Injuriarum reparationem non prosequi : *Dico vobis non resistere malo; sed si quis te percusserit*

in dexteram maxillam tuam, praebe illi et alteram (Matth. v, 39).

QUAESTIO III^a

Quae sint praecipua doctrinae catholicae capita ad cultum spectantia?

23. Resp. Duo in cultu catholico consideranda sunt: objectum ad quod dirigitur, et actus quibus exercetur.

I. De objecto cultus catholici.

1° Cultus supremus, seu cultus patriae absolutus, Deo rependitur, et etiam, ratione Personae divinae, humanitati Christi, quatenus a Verbo terminatur.

2° Cultus dulciae superexcellens et singularis, seu cultus hyperdulciae absolutus, decernitur beatae Mariae quae, Mater Dei, et hominum coremptrix, facta est mater nostra, affectu filiali diligenda, et fiducialiter invocanda.

3° Cultus dulciae simplex et absolutus debetur Angelis sanctis, et omnibus Coelicis, quorum intercessione efficaciter adjuvamus, et ad quos ideo nostras preces humiliter et fiducialiter dirigimus. Insuper, ut jam dictum est, animas in purgatorio detentas, nostris suffragiis, orationibus et satisfactionibus, sublevare et liberare possumus.

4° Honoramus etiam varia redemptionis nostrae mysteria, festis intra annum recurrentibus.

5° Cultus demum relativus persolvitur Cruci, et passionis Christi instrumentis, imaginibus sanctis, et reliquiis sanctorum.

II. De actibus quibus cultus catholicus exercetur.

I. Alii actus ipsum cultum catholicum substantialiter constituunt, et revocantur ad tres: sacrificium, oratio et susceptio sacramentorum.

a) *In sacrificio Missae*, quod quotidie, ubique terrarum, super innumera altaria offertur, eadem mactatur victima ac super Calvarium, sed modo incruento, et sic indeficienter renovatur et nobis applicatur immolatio Crucis.

b) *Oratio* praescribitur, ut medium cuncta beneficia ad salutem utilia obtinendi, de Providentia ordinaria, necessarium; quod est, insuper, ob iteratas Dei et Christi promissiones, efficacissimum. Christus autem ipse nobis dare dignatus est formulam brevem, claram et simplicem, omnia petenda complectentem, quae *oratio dominica* nuncupatur.

c) *Sacramenta* sensibili signo annexam gratiam vi propria, seu, ut aiunt, *ex opere operato*, conferunt iis qui debite ea suscipiunt, et, ubi agitur de adultis, juxta dispositionum mensuram. Septem numerantur, quae variis vitae christianae necessitatibus respondent: Baptismate nascimur ad vitam supernaturalem; Confirmatione roboramur; nutrimur Eucharistia, quae Christum ipsum, sub speciebus panis et vini, realiter manducandum nobis subministrat, et imo facit permanentem praesentem in altari, ut Ipsum omni hora adire, et cum eo, pro libitu, conversari possimus; Poenitentia a peccatis, quantumvis gravibus et multiplicatis, mundamur; perfecte sanamur per extremam Unctionem, in mortis articulo; Ordine consecrantur ministri sacri, et Matrimonio sanctificatur conjugium.